

بررسی اپیدمیولوژیک گازگرفتگی های (bite) حیوانی استان تهران در مراجعه کنندگان به انستیتو پاستور ایران در سال ۱۳۸۲

دکتر آمیتیس رضانی^۱، دکتر علی اسلامی فر^۱، دکتر فرشته نازگوئی، دکتر محمدرضا ناصری^۲، دکتر لیدا فلاحیان^۲

چکیده: سالیانه در آمریکا ۵ میلیون مورد گاز گرفتگی رخ می دهد که تقریباً ۹۰-۸۰٪ آنها ناشی از سگها، ۱۵-۵٪ ناشی از گربه و ۵-۲٪ از جوندگان و باقی آن حیوانات کوچک مانند خرگوش، میمون و خزندگان می باشند. (۱) ۱٪ ویزیت های اورژانس بعلت زخم های گازگرفتگی سگ است و تقریباً ۱٪ از زخم های ناشی از گاز گرفتگی سگ و ۶٪ زخم های ناشی از گاز گرفتگی گربه نیاز به بستری پیدا می کنند. زنها بیشتر توسط گربه ها گاز گرفته می شوند در حالیکه در مرد ها گاز گرفتگی سگ بیشتر است. بیشترین بروز گاز گرفتگی در بچه ها و اغلب در سن ۱۴-۵ سالگی است. (۲) این مطالعه به بررسی وضعیت گاز گرفتگی های حیوانی در استان تهران در سال ۱۳۸۲ می پردازد. ۲۸۸۲ نفر از فروردین ۸۲ لغایت اسفند ۸۲ به انستیتوپاستور ایران بخش هاری به علت گازگرفتگی مراجعه کرده اند. از نظر جنسیت بیشترین موارد در مردها (۷۹/۳٪) و از نظر نوع حیوان گزیده سگ (۶۶/۶٪) بیشترین میزان را تشکیل می داد (۶۴-۶۷٪ CI: ۹۵٪). بیشترین موارد گاز گرفتگی در فصل بهار (۲۹/۶٪) رخ داده و از نظر محل زندگی افراد گاز گرفته شده جنوب تهران (۳۴/۴٪) شایعترین منطقه بود. پیک سنی افراد گزیده شده ۲۹-۲۰ سال (۳۲/۲٪) و شایعترین محل گاز گرفتگی اندام فوقانی (۵۴/۴٪) بود (۵۱-۵۶٪ CI: ۹۵٪). کودکان زیر ۵ سال تنها ۴/۱۲٪ موارد گازگرفتگی را تشکیل می دادند.

واژگان کلیدی: گازگرفتگی، استان تهران

مقدمه

گاز گرفتگی های حیوانی و خراشیدگی ها حتی زمانی که کوچک و خفیف باشند می توانند آلوده شده و باکتریها را به نواحی مختلف بدن انتشار دهند. این که گاز گرفتگی توسط یک حیوان اهلی ایجاد شده یا یک حیوان وحشی، آسیب های ناشی از آن می تواند بیماری های مختلفی را انتقال دهد. بیماری خراش گربه (Cat scratch) می تواند از یک بچه گربه منتقل گردد. (۷) سایر حیوانات می توانند سبب انتقال کزاز و هاری شوند. برآورد می شود که سالیانه بیش از ۵ میلیون آمریکایی توسط حیوانات دچار گازگرفتگی می گردند. ۸۰۰ هزار نفر آنها جهت ویزیت (۱٪ آن اورژانس می باشد) مراجعه

می کنند. (۱) تقریباً نیمی از مردم آمریکا در طول زندگی خود یک بار توسط یک حیوان یا انسان گزیده می شوند و دولت ۲۵ میلیون دلار در سال مخارج متحمل می شود. (۱۲). جنس مذکر اغلب قربانیان گاز گرفتگی را تشکیل می دهند و اغلب محل گاز گرفتگی دست، بازو، شانه ۶۰-۷۵٪، سرو گردن ۲۰-۱۵٪، اندام تحتانی ۵٪ می باشد. گاز گرفتگی سگها و گربه ها اغلب این موارد را تشکیل می دهند. گاز گرفتگی ناشی از سگ و گربه نیاز به مراقبت دقیق داشته و می تواند سبب موربیدیتی طولانی مدت و حتی مرگ شود. گاز گرفتگی ناشی از گربه، بروز بالای عفونت داشته (۵۰٪) و گازگرفتگی سگ می تواند آسیب شدید به بافتها ایجاد کند (۲). بیشترین بروز گازگرفتگی های حیوانی در کودکان ۱۴-۵ سال می باشد. سالیانه در آمریکا ۲۰-۱۰ نفر به علت حملات گازگرفتگی

سگ می میرند. (۲) باکتریهای مرتبط با عفونت گاز گرفتگی ممکن است از محیط، فلورای پوست قربانی و بطور شایعتر از فلورای پوست گازگیرنده (biter) باشند. اغلب موارد گاز گرفتگی در ماههای گرم سال رخ می دهند و اغلب در اندام ها بخصوص دست غالب می باشند. گاز گرفتگی های صورت در کودکان زیر ۱۰ سال شایعتر است و منجر به ۱۰-۵ مورد مرگ در سال (ایالت متحده) می شود (۳). سگها و گربه ها گونه های باکتریایی پاتوژن هوازی و بیهوازی را در دهان خود حمل می کنند که گونه های شایع آن شامل استافیلوکوک اورئوس (۴۰-۲۰٪)، استرپتوکوک ۵۰٪، پاستورلامولتی سیدا و باکترئیدها و سایر بیهوازیها (۷۰٪) می باشد. (۳)

بیمارانی که در عرض کمتر از ۸ ساعت از گازگرفتگی مراجعه می کنند اغلب به علت Crush injury، زخم های بد شکل و دفرمه یا نیاز برای واکسن هاری یا کزاز می باشد. بعد از ۸ ساعت اغلب عفونت تثبیت شده است و با سلولیت لوکالیزه، درد در محل ضایعه، ترشح چرکی اغلب خاکستری بدبو مراجعه می کنند. زخم های نفوذی (Puncture) شایعتر از کندیگی (evolution) آلوده شده و تشکیل آبه می دهد. زخم های نزدیک به استخوان یا مفصل به بافتهای اطراف نفوذ کرده و سبب آرتریت سپتیک می شود.

گازگرفتگی های حیوانی و با درجات کمتر انسانی موارد شایع تروما در واحدهای اورژانس هستند و میزان آنها در حال افزایش است. این زخم ها اغلب عمیق تر از آن هستند که به نظر می رسند و دارای پتانسیل آلودگی با میکروارگانیسم های ناشایع می باشند. (۴)

۱ - انستیتوپاستور ایران، بخش تحقیقات بالینی
۲ - انستیتوپاستور ایران، بخش واکسیناسیون